

VEU CATALANA

LLIBERTAT · JUSTÍCIA SOCIAL · FEDERACIÓ EUROPEA

Any II

Mèxic, D. F., 15 de setembre del 1959

Núm. 15

Un error a corregir

SÉ QUE HI HA suggerències de caire polític que per a tenir gruix de possibilitat han de provenir dels òrgans rectors dels partits; però el comentari espontani, encara que ensems sigui atrevit i ambiciós, pot originar-se, democràticament, en el militant, sense ni ombra de mancament a la disciplina a què ve obligat.

El breu prefaci precedent m'ha semblat obligat i adient per si els meus mots aconseguissin un abast major que el d' un senzill comentari

*

Ben sovint, en aquests darrers temps, he pensat que si en constituir-se Esquerra Republicana de Catalunya s'hi haguessin integrat Acció Catalana i la Unió Socialista, Catalunya, els catalans hi hauríem guanyat força.

El fet que Acció Catalana i Esquerra Republicana hagin estat dos partits diferents actuant al mateix temps, no té cap explicació ideològica; doncs, només constato el fet i, sincerament, me'n dolc.

*

És evident que Esquerra Republicana concretà i unificà un garbuix de idees i d'activitats disperses. L'aplegament en uns mateixos principis bàsics ideològics de voluntats diverses no fou fàcil, naturalment; hi ajudaren tant les circumstàncies com els volers. Allà, en aquell Centre Republicà del carrer d'en Verdi, de Gràcia, a Barcelona, l'elaboració de les ponències promogueren discussions aferrissades fins a fer-se, freqüentment, violentes; però amb sacrifici de tots en les particularitats, les ponències es redactaren i dies després foren aprovades, quasi sense modificacions, al Centre Republicà de Sants, i esdevingueren la doctrina política, nacional i social d'Esquerra Republicana.

El nom de partit, més que una concreció dels seus Principis Bàsics, és un fidel exponent de la seva actuació. Catalunya i República han estat, per a l'Esquerra, dos objectius categòrics, sentits, compresos i definits sense vacil·lacions ni dubtes; tota la puresa del republicanisme d'en Lluís Companys i la del catalanisme d'en Francesc Macià curullaren el continent de les aspiracions polítiques i nacionals. Republicana i de Catalunya tenen, en el nom del partit, una significació justa i exacta.

Esquerra, el primer mot del nom, només serveix fer a remarcar l'exaltació i el radicalisme republicà del partit. Per això, els provinents d'Estat Català propugnàrem per la denominació d'Esquerra Catalanista Republicana.

*

El nom d'Esquerra Republicana de Catalunya no diu res amb referència a posició en doctrina social, malgrat que en els seus Principis Bàsics hi són, escrites, contundents afirmacions socialistes, com les següents: «Estatut del Partit. Constitució. Articles primer. Aquest Partit està fundat da-

LA DITA que l'Àfrica comença als Pirineus ha indignat sempre els espanyols, que hi veuen una al·lusió a l'endarreriment material d'Espanya. El sentit autèntic de la frase podria semblar més pejoratiu si s'interpreta que es refereix a la mentalitat i als sentiments del poble espanyol, que el mantenen al marge de la civilització occidental. Els espanyols, que fins a cert punt, i sempre en un nivell inferior, imiten la vida del país de l'Occident europeu — als quals es creuen afins per la llatinitat de la seva llengua —, consideren ofensiu que amb una frase se'ls exclouï d'una civilització que mai no han arribat a assimilar en els seus aspectes d'ètica i de civilitat, i se'ls confongui amb els pobles africans — per a ser exactes, amb els pobles nordafricans, de la civilització islàmica —. Però això és un fet: Espanya no suporta l'esperit de democràcia i de tolerància al qual ha desembocat, en el nostre segle, la civilització occidental. Cada vegada que s'ha intentat encarrilar Espanya pels camins de la democràcia, l'experiència ha estat com un foc d'encenalls. El fracàs dels intents de democratitzar Espanya cal cercar-los no tant en la defensa d'uns interessos de determinats sectors de la societat espanyola — que són, indubtablement, factor important del fracàs — com en l'esperit del poble. Si la pugna fos només per una qüestió d'interessos i de privilegis, el poble espanyol s'hauria inclinat més per la democràcia perquè hi veuria avantatges; però el poble espanyol, que té amb els pobles nordafricans més afinitats de les que volen admetre els intel·lectuals castellans, es complau a suportar, i en general a afavorir, situacions polítiques antidemocràtiques, de tipus oriental, la qual cosa justifica la dita que l'Àfrica comença als Pirineus, i justifica que Marx assenyalés Espanya com un país propici al comunisme. Als organismes internacionals als quals ha estat acceptada, l'Espanya franquista no és vista com un país d'Occident, i no hi fa un paper més lluit que Irak o Etiòpia, en contrast amb l'actuació de la República espanyola a la Societat de Nacions.

Estem molt lluny de sentir el cofoisme de molts catalans que pateixen la dèria de creure's superiors i basen el seu nacionalisme en la nostra superioritat imaginària; però és també un fet que Catalunya, per la seva situació geogràfica i per les incidències de la història, ha estat sempre influïda pels corrents filosòfics i polítics de l'Europa occidental i els ha assimilats i hi ha ajustat la seva vida en la mesura que els seus lligams amb Espanya l'hi han permès. No ho considerem cap superioritat. Considerem que la civilització occidental, amb els seus règims de govern democràtic, ofereix una forma de vida superior a la d'altres civilitzacions que comporten règims autoritaris en què la llibertat i la dignitat de l'home són ignorades; i que si la geografia i la història ens han permès assimilar, fins a cert punt, aqueixa civilització occidental superior, ha estat una sort que potser hem d'agrair més a les circumstàncies que a cap tret inherent a l'home català. Però el cert és que Catalunya és l'únic poble de la península que assimila la democràcia d'Occident; i no sols l'assimila, sinó que, com és sabut, en alguns aspectes s'hi avança i assenyalava camins. Sense pretendre, doncs, ser superiors, direm que Catalunya no va compresa en l'Àfrica que comença als Pirineus. Políticament vinculada a Espanya, serà, en tot cas, una prolongació d'Europa en un estat nordafricà. El règim franquista, tot i voler els beneficis materials de la civilització occidental, ha considerat, d'una manera reiteradament manifesta, que el poble espanyol té un esperit i uns interessos comuns amb els pobles de l'Àfrica del Nord, esperit i interessos molt respectables, però que no compartim. I en això està la rel d'un dels problemes que Catalunya ha de resoldre en les seves relacions amb l'Estat espanyol; un problema realment greu, que mentre no sigui solucionat pertorbarà la vida espanyola.

munt dels següents principis: Personalitat nacional de Catalunya, Federació amb els altres pobles ibèrics, Drets de l'home i del ciutadà i Socialització de la riquesa a benefici de la col·lectivitat.»

El primer paràgraf de «Qüestió social», diu: — «Tot aspirant, el Partit, a la transformació progressiva de l'actual règim de propietat privada en un altre de col·lectiu, que faci impossible l'explotació de l'home per l'home...»

En la ponència del «Problema agrari» s'afirma: «Així, mentre una socialització plena en el problema agrari no sigui possible a Catalunya, creiem en una sèrie de solucions cap a un avanç, camí i preparació per a una organització més plenament definitiva.» «... Com a resum, doncs, concretarem que sentant com a fi màxim la socialització de la terra, sigui valoritzada en un règim de major justícia i benestar pels que veritablement la treballen, alhora que procurar, pel científic millorament del cultiu,

cooperació, etc., que representi un augment de riquesa per al nostre país.»

Encara, en «Economia, finances i cooperativisme», s'hi diu: «Aquestes bases no són altra cosa que mitjans evolutius per arribar a un sistema econòmic definitiu de caràcter socialista.»

I només donant una ullada a l'actuació, curta i accidentada, d'Esquerra Republicana de Catalunya a les Institucions de la Generalitat, és fàcil de constatar com el pensament social del partit era sincer, però també es posaria en evidència que, si bé els principis republicans i catalanistes estaven fortament estintolats i empenyuts per conviccions madures sòlides i entusiastes, en la qüestió social no hi havia una direcció tan fixa ni una acció tan categòrica. Per això jo em planyia, al començament, que la Unió Socialista no s'hagués integrat a Esquerra Republicana quan aquesta es constituí; almenys, ben segur, ens hauríem estalviat dos fets tristíssims: el mal pas de bons